

כנס הגיל הרך השני לזכרו של גדעון לוין – תש"ע / 2010
בדרך אל הגן
התנסות והדרכה בגיל הרך

שוליה ואומן – על דרכי ההתנסות בשדה במשנתו של גדעון לוין

איילת להב – ראש המסלול לחינוך והתפתחות בגילאים הצעירים, מכללת אורנים

**שוליה ואומן – על דרכי ההתנסות בשדה במשנתו של גדעון לוינ
מקורות למשנתו על דרכי ההתנסות בשדה:**

יגן אחר – גדעון לוינ, הוצאת "אח" 1989 / תשמ"ט

**יגננות משוחחות - גדעון לוינ בהשתתפות יהודית עין דור, הוצאת אורנים,
ספרית פועלים והוצאת הקבוץ המאוחד, 1985 / תשמ"ה**

**יחונכות, יחסי אומן שוליה בגן הילדים – גדעון לוינ, הוצאת המרכז לפעילות
הילד באורנים, 1994 / תשנ"ד**

**ימחנך אחר, ד"ר יעל דיין משוחחת עם גדעון לוינ, הוצאת דיונון אוניברסיטת
ת"א, 2001 / תשס"א**

גדעון לוין האדם והמחנך

- גדעון לוין, מהדמויות המובילות בישראל, בחינוך בגיל הרך ובגיל הגן בפרט.
- ממייסדי קבוץ להבות הבשן שבגליל העליון וחבר הקבוץ עד יום מותו.
- היה ממקימי מסלול הגיל הרך במכללת אורנים ולימד במסלול פסיכולוגיה של הגיל הרך במשך למעלה מ 35 שנים.
- בשנת 1975 יסד, במכללת אורנים, את "המרכז ללימוד פעילויות הילד" בו חקר את פעילויותיהם של ילדי הגן. שימש כמנהל "המרכז" עד פרישתו לגמלאות בשנת 1988.
- גדעון לוין טבע מושגים שהפכו לנחלת הגננות והמחנכות בעבודתן החינוכית – פסיכולוגיה של הפעילות, שוויון ערך הפעילויות, גן פעיל, מעורבות משתתפת של הגננת.
- פרסם כעשרים ספרים ועשרות מאמרים בהם תיאר והסביר את התיאוריה החינוכית אותה גיבש "במרכז ללימוד פעילויות הילד" התיאוריה של זרימת הפעילות, או כפי שנהג לכנותה בשנותיו האחרונות תורת גן אחר.

דגם הכשרת הגננות

דגם הכשרת הגננות כפי שראה אותו גדעון לוי, הוא דגם בו "פרח ההוראה" נמצא בגן הילדים מראשית לימודיו במכללה, כל יום במשך שעות הפעילות בגן.

במטרה לרכוש ניסיון בעשייה חינוכית. "מי שיש לה ניסיון יודעת, מבינה, שומעת בצורה אחרת את מה שאני מספר לה על ילדים".

חיבור מובן יותר לסטודנטיות בין התיאוריה למעשה, התכנים התיאורטיים עולים מתוך ההתנסות המעשית.

מערכת יחסים של שוליה ואומן

מערכת יחסים בין שוליה ואומן – היא מערכת יחסים אישית, מערכת יחסים בין מי שיודע ומי שרוצה לדעת, מי שמיומן ומי שלומד להיות מיומן. מערכת היחסים האישית מושתת על יחס אישי לכל אחד על פי יכולותיו ובהתאם להתקדמותו. זו מערכת יחסים בה השוליה לומד מתוך חיקוי על מנת לרכוש מיומנויות נדרשות, אך לתוך החיקוי הוא מכניס את המציאות הפנימית שלו.

מערכת יחסי חונכות פועלת בעיקר בשלושה תחומים:

• התחום הקוגניטיבי

• התחום האפקטיבי

• התחום החברתי

שלוש דרגות של ההתנסות בשדה:

דרגה ראשונה – הסתכלות

דרגה שנייה – התנסות

"אדם פעיל הוא אדם המנסה כל הזמן לשכלל את יכולותיו, לגרום לדברים שיתרחשו, ליזום, לשנות תוך כדי לבטים של ברירה"

דרגה שלישית – מעורבות משתתפת

"מעורבות משתתפת של הסטודנטית מאפשרת לה להתנסות בסכנות וביתרונות של הגישה"

הערכת כישוריה הפדגוגיים של הסטודנטית באמצעות התנסותה במעורבות משתתפת

"לגונת מאמנת ולמדריכה פדגוגית הצופות בסטודנטית המתנסה במעורבות משתתפת מתאפשרת דרך ייחודית להעריך את כישוריה הפדגוגיים של המתנסה בפועל ממש וב"ביצועים חיים".

לסטודנטית מתאפשר להתנסות ולהיות:
מעורבת בפעילות הילד – אך לשלוט על תגובותיה
לפעול עם הילדים – אך להישאר מחנכת
להתמסר לפעילות מעניינת – אך לשמור על מעמדה כמחנכת
להיות פעילה – וגם לעודד יוזמות פעילות של ילדים

"זו היא הדו קוטביות היוצרת את הדיאלוג החינוכי האמיתי"

שיעורי ההדרכה הפדגוגית במכללה

שיעורי ההדרכה הפדגוגית במכללה, בדגם שהציע גדעון לוין, מבוססים על "מפגשי דיון" בשאלות ומצבים חינוכיים מהשדה כמקור ללימוד הידע התיאורטי.

הגננות המאמנות במודל זה הן חלק מהצוות הפדגוגי של המכללה.

קיימת תכנית לימודים לקורס ומעקב אחרי התכנים המועלים לדיון. בנוסף לסטודנטיות גם המדריכה הפדגוגית מעלה לדיון ביוזמתה נושאים מתכנית הלימודים שלא עלו לדיון ע"י הסטודנטיות.

סכום:

"קשר הלימוד הבלתי פורמאלי הוא במהותו מבוסס על התבוננות של הרוצה לדעת במעשיו של היודע. ההתבוננות מוצאת חיזוקים בהסברים של בעל הניסיון בתנאים ריאליים ולא תיאורטיים. את הבסיס התיאורטי מוצא השוליה בלימוד הפורמאלי המתלווה למעמד השוליה- אומן"

האם זהו מודל הכשרה שניתן וראוי לאמצו ?

תודה על ההקשבה ותשומת הלב

